

BİLGİ NOTLARI

SAYI 3 • ARALIK 2021

2022 TİCARET EKOSİSTEMİNDEN BEKLENTİLER

Pandemiye geride bırakmaya hazırlanan dünyanın ticaret ekosisteminden beklentilerini, tedarik zincirlerindeki değişimleri, enflasyonist piyasa hareketlerini, yenilenebilir enerji gündemleri ve daha pek çok konuda 2022 yılından muhtemel beklentileri sizler için derledik.

GÜNEYDOĞU
ANADOLU İHRACATÇI
BİRLİKLERİ

Eğitim ve Ekonomik
Araştırmalar Şubesi

Bilgi Notları

Aralık

Bilgi-2021-03

2022 TİCARET EKOSİSTEMİNDEN BEKLENTİLER

Pandemi döneminde ekonominin yeniden açılması sonrasında küresel çapta tedarik zinciri darboğazları, işçi kıtlığı ve uzun yıllardır görülen en yüksek enflasyon oranı yaşandı. Pandemi kaynaklı sorunlar, 2021 boyunca bizimle olmayı sürdürdü, ancak önümüzdeki yıl fiyatlar, tüketici talebi ve para politikası dengeye yaklaştıkça kademeli bir istikrar görebiliriz. Güçlü enflasyonist baskı, 2022'nin ilk bölümünde devam edebilir ancak ekonomi yeniden dengeye dönerken gevşeyebilir. FED, 2022'de nötr bir parasal duruşa yaklaşabilir.

Tüm sektörlerde, kurumlar ve kuruluşlar hızlı bir dönüşümle boğuşmaktadır. Bunun da ötesinde, iklim değişikliği, değişen siyasi ve ekonomik güç merkezleri dikkate alındığında, dünyamız hızla değişiyor. Bu değişime uyum sağlamak, yeni gündemimiz olacaktır.

Tedarik Zincirleri Nihayet Rahatlıyor

Küresel tedarik zincirinde limanlar, hizmet sunma konusunda ve geciken yükler nedeniyle uzun süredir baskı altında idiler. Mikroişlemciler, araçlara, cihazlara ve elektronik ürünlere yönelik talepteki artış, dünyadaki üretim kapasitesini hızla aştı ve arzın esnek olmadığını kanıtlamaktadır.

Pandemi sırasında hane halkı tasarruflarının artması, tükenen stokların yenilenmesi ve para politikasının devam eden desteği ile 2022, büyüme trendinin üzerinde bir yıl olabilir. Tedarik zinciri darboğazları hafiflemeye başlıyor. Mal akışı, yakında normale dönebilir. 2022'nin ikinci yarısına kadar mal akışının normale yakın olması ve enflasyonist baskıyı büyük ölçüde azaltması bekleniyor. Nakliye darboğazları azalmaya başlıyor, ancak mikroçipler gibi ithal edilen bileşenlerin arabalara, cihazlara ve diğer bitmiş ürünlere girmesi aylar alacak. Bu arada, arz kıtlığı, kıt mallar için perakende fiyatlarını artırmaya devam edebilir.

Küresel nakliye sıkışıklıkları kısmen hafifliyor. Örneğin Los Angeles Limanı'na yanaşan gemiler için bekleme süresi kısalıyor ve daha fazla gemi ABD limanlarından yüklü olarak ayrılıyor. Ancak, perakende mal akışının normale dönmesi daha fazla zaman alabilir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Asyalı üreticiler tekrar sistemi desteklemeye başladılar. Vietnam, Malezya ve Tayland gibi ihracat odaklı ekonomiler, nüfuslarının nispeten büyük bir bölümünü aşıyor. Bu ekonomilerde bir kez daha fabrika kapanmaları görülmeyebilir.

İstihdam Piyasasındaki İstikrarsızlık Sürebilir

Pandemi baskısı ortadan kalkarsa, işsizlerin iş piyasasına dönmesi yaşanabilir, ancak işgücü kıtlığının devam etmesi de muhtemeldir.

Bazıları küçük çocuklarına bakıcı bulmakta zorlanırken, kronik sağlık sorunları olan diğerleri, iş yerlerinin bulaş riski açısından hala güvensiz olduğunu düşünebilir. Çocukların okula geri döndüğü ve destekleyici aşılardan yaygınlaştığı bir ortamda, güçlü işgücü piyasasının istihdam kapasitesinin artacağı söylenebilir.

İşgücüne katılım oranı gelişmiş ülkelerde, geçmişe kıyasla daha yavaş büyümekte olduğu için işletmeler, işçi bulmakta zorlandıkları için daha sermaye yoğun ve teknolojinin benimsendiği üretim modellerini tercih etmek zorunda kalabilir.

Talebin Temelleri Sağlam

Gelişmiş ülkelerde güçlü hanehalkı geliri, tükenen stoklar ve artan altyapı harcamaları, 2022'de ekonomik talebi yönlendirmeye hazırlanıyor. Kişisel tüketim harcamaları ABD'de 2020'den bu yana %12 arttı ve harcanabilir gelirin hanehalkı net değerine oranı rekor bir seviyeye yaklaşıyor. Hükümet teşvikleri, gelişen hisse senetleri ve emlak piyasaları ile birleşerek hane halkı tasarruflarında ortaya çıkan finansman, 2022'de güçlü tüketici talebi yılına dönüşebilir. Tedarik zinciri kesintileri perakende stoklarını tüketmiş olsa da mal akışı devam ederken stokların yeniden güçlendirilmesi, mamul mallara olan talebi gerçek tüketim talebinin %6 oranında üzerinde artırabilir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

FED, Nötr Kalabilir

Olumlu bir ekonomik ortam, nötr para politikasına geçiş için zemin hazırlayabilir. FED, tahvil alım programını daraltmaya başladı ve varlık alımlarının, daha erken olmasa bile, 2022'nin ortalarında aşamalı olarak durdurulmasını planlıyor.

Pandeminin başlarında, FED ekonomiye acil durum desteği verdi. Faiz oranlarını sıfıra yakın düşürmenin yanı sıra ayrıca her ay 120 milyar dolarlık tahvil satın alageldi. Bu müdahale, ekonomi yeniden açıldığında hızlı bir toparlanma için zemin hazırladı - manşet işsizlik oranı 18 ayda %10,2 puan düşerek tarihteki en sert düşüşü gösterdi.

Faiz oranları 2022'de yükselmeye başlayabilir. Politika yapımcılar, devam eden pandemi riskleri karşısında faiz oranlarını yükseltmek konusunda isteksiz davrandılar; ancak, güçlenen işgücü piyasası ve kalıcı fiyat baskıları, önümüzdeki yıllarda nötr bir para politikasına dönüş için zemin hazırlayabilir.

Yaşlanan Çin

Çin, büyük bir demografik ikileme karşı karşıya. Mevcut eğilimler devam ederse, azalan doğurganlık oranları ve hızla yaşlanan nüfus, azalan işgücü ve artan bağımlı nüfus dahil olmak üzere Pekin'deki planlamacılara bir dizi yeni zorluk sunacaktır. Ancak bu zorlukların ne kadar akut hale geleceği, Çin'in uzun vadeli toplam doğurganlık hızına bağlı olacaktır.

BM'in yüzyılın geri kalanında Çin nüfusu için "orta doğurganlık" senaryosu, bugün İsveç'inkine (1,7) benzer bir doğurganlık hızı varsayıyor. Ancak, Çin'in uzun vadeli toplam doğurganlık hızı, "düşük doğurganlık" modeli tarafından öngörüldüğü gibi, Doğu Asya'daki Japonya (1,36), Güney Kore (0,92) ve Tayvan (1,17) gibi diğerlerine yakınlarsa, demografik dengesizlikler büyüyecektir.

Bu model altında, medyan nüfus yaşı ve yaşlı-genç oranları çarpıcı biçimde yükselirken, toplam nüfus çok daha hızlı bir şekilde düşüyor. Ve bu tahmin bile fazla iyimser olabilir. Çin'in 2020 nüfus sayımına göre, ülkenin doğum oranı 1978'den bu yana en düşük seviyeye düştü ve toplam doğurganlık hızı 1.3 civarında seyrediyor. Bu düşüş 2022 ve sonrasında devam ederse,

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Çin düşük doğurganlık modelinin altında bir toplam doğurganlık hızına sahip olabilir ve Pekin'i demografik dengesizliklerin neden olduğu sorunlarla beklenenden çok daha erken yüzleşmeye zorlayabilir.

Latin Amerika'nın Yenilenebilir Enerji Atağı

Latin Amerika ve Karayipler hidroelektrik ve biyoyakıt enerjisi üretiminde dünyaya öncülük ediyor ve bölge güneş ve rüzgâr potansiyelinden iyi istifade ediyor. 2019'da birkaç ülke, 2030 yılına kadar yüzde 70 yenilenebilir enerji kullanımı hedefine ulaşma sözü verdi. Latin Amerika yenilenebilir enerji kaynaklarına uluslararası yatırım için çekici bir ortam olabilir.

Son on yılda Çin ve Avrupa, Latin Amerika ve Karayipler'deki yenilenebilir enerji yatırımlarında ABD'yi önemli ölçüde geride bıraktı. ABD hükümeti, çok taraflı borç verenler aracılığıyla yenilenebilir enerji devrimine destek verdi, ancak iki taraflı bazda kamu harcamaları durdu.

Latin Amerika'nın yeşil hedefleri göz önüne alındığında, dünyada büyük ölçekli yenilenebilir enerji finansmanından yararlanmak için daha iyi konumlanmış çok az bölge var. İklim değişikliği konusunda ABD'nin küresel liderliğini yeniden öne sürmeye çalışan Biden, bir taraftan da orada yatırım ortakları aramaktadır. ABD, 2022'de Amerikalılar Zirvesi'ne ev sahipliği yapmaya hazırlanırken, Washington'un Latin Amerika'nın enerji dönüşümüne öncelik vermesi, yarımkürede iyi niyet inşa etmeye ve bölgenin pandemi sonrası ekonomik toparlanmasını hızlandırmaya yardımcı olabilir.

Girişim Sermayesi ve Unicorn'ların Dünyası

Girişim sermayesi destekli teknoloji işletmeleri, gelişmiş ekonomilerdeki dinamizmin artan bir payını oluşturuyor. Amerika Birleşik Devletleri'nde, yeni firmaların yüzde 1'inden daha azı girişim desteği almaktadır. Ancak bu görece az girişim, ilk halka arzı gerçekleştirecek kadar başarılı olan şirketlerin kabaca yarısını ve araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamalarının yaklaşık yüzde 90'ını oluşturuyorlar. Çin, ekonomik büyümesinin önemli bir kısmını risk sermayesi yardımıyla oluşturulan Alibaba Group gibi teknoloji şirketlerine borçlu. Öte yandan,

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Avrupa'da istikrarlı bir girişim yatırımcısı eksikliği, kıtanın küresel çıktındaki azalan payını açıklamaya yardımcı oluyor. Pandemi sırasında, girişim finansmanı küresel olarak patladı. Amerika Birleşik Devletleri liderliğini korudu ve dünya çapında yatırılan toplam girişim dolarlarının kabaca yarısını oluşturdu. Çin, dünyanın en büyük ikinci ekonomisi statüsünü yansıtan ikinci sırada yer alıyor. Çarpıcı değişiklik, diğer bölgelerin yetişiyor olması: Asya'nın geri kalanı ve Avrupa da hızla büyüdü.

Yatırımcıların değeri 1 milyar dolar veya daha fazla olan özel teknoloji şirketleri olan “unicorn” sayısı, rakip teknoloji merkezlerini karşılaştırmanın başka bir yolunu sunuyor. Her unicorn, gelecek nesil hızlı büyüyen şirketleri kurmak, finanse etmek ve yardımcı olmak için kaynaklara ve deneyime sahip düzinelerce varlıklı çalışan yaratır. Yine, ABD'nin liderliği yönlendirici olmaya devam ediyor.

Sürdürülebilir ve Esnek Operasyonlar

Her kuruluş, iş yapmanın çevresel maliyetlerini ortadan kaldırmaya veya azaltmayı gündemine almalıdır. Tedarik zincirini karbondan arındırmak, mantıklı bir başlangıç olabilir, ancak ileri görüşlü işletmeler tüm iş operasyonlarında sürdürülebilirliği geliştirmek için tedarik zincirinin ötesine bakıyor. Elbette sürdürülebilirlik, dayanıklılıkla bağlantılıdır: uyum sağlamak ve uzun vadede hayatta kalabilmek. Sürdürülebilirliği göz ardı eden herhangi bir işletmenin, bu bilinçli tüketim çağında başarılı olması pek mümkün görülmemektedir.

Çalışanlar ve Akıllı Robotlar Arasındaki Denge

Önceleri insanlar tarafından yapılan görevleri üstlenebilirken, giderek daha yetenekli robotlara ve yapay zekâ (AI) sistemlerine sahip oluyoruz. Bu, işverenleri bazı kilit sorularla karşı karşıya bırakıyor: Akıllı makineler ile insan zekâsı arasındaki dengeyi nasıl buluruz? Makinelere hangi roller verilmelidir? Hangi roller insanlara daha uygun? Otomasyonun her sektörü etkileyeceğinden şüphe yok, bu nedenle iş liderleri kuruluşlarını ve çalışanlarını işin değişen doğasına hazırlamalıdır.

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Dünyanın dört bir yanındaki hükümetler, giderek yapay zekayı daha fazla benimsiyor. Drone görüntülerinden oluşan büyük veri kümelerini analiz etmek için makine öğrenimini kullanmak ve tıbbi taramalarda COVID-19 belirtilerini tespit etmek için algoritmalar uygulamak gibi farklı görevler için devletler, yapay zekayı etkinleştiren bir teknoloji olarak kabul ediyor. Yapay zekanın gücü, verimsizlikleri azaltma, süreçleri hızlandırma ve insan müdahalesi ihtiyacını sınırlama yeteneğinde yatar. Bununla birlikte, AI gelişmelerini takip eden birçok kuruluş ve kişi, teknolojinin özellikle askeri veya polis kullanımı için uygulanmasının güvenliği ve etiği konusunda endişe duymaktadır. Sonuç olarak, birçok eyalet yapay zekâ araştırmalarını teşvik etmek ve kullanımı için yönergeler belirlemek için politikalar ve çerçeveler geliştiriyor. Kanada, 2017'de ulusal bir AI stratejisi yayınlayan ilk ülke olduğundan, giderek artan sayıda devlet, onu takip etti.

Değişen Yetenek Havuzu ve Değişen Çalışan Deneyimi

Daha çok genç insanın, iş gücüne katılmasıyla işbaşında çalışma ve uzaktan çalışma dengeleri değişiyor ve çalışma şeklimiz geliyor. Sözleşmeli işe alım süreçleri yaygınlaşmaya başladıkça geleneksel tam zamanlı istihdam usulleri giderek terkedilmeye başlayabilir.

Geçtiğimiz yıl birçok şirket, işbaşı yapıp yapmama konusunda bir ikileme karşı karşıya kaldı. Corona virüsün delta varyantı tamamen yüz yüze işe dönüş planlarını engellemiş olsa da, özellikle aşılama seviyeleri arttıkça, işin geleceğinin nasıl görüldüğünün altında yatan soru, varlığını koruyor. Pandemi, daha esnek çalışma düzenlemelerine yönelik eğilimleri hızlandırdı ve çalışanları ihtiyaç ve tercihlerine daha uygun yeni işler aramaya teşvik etti. Ancak işçiler ve işverenler genellikle arzularında farklılık gösterirler.

Bu eğilim, çalışanların iş ve aile yaşamını dengeleme talebinde tarihi bir değişimi ortaya koyuyor. İşverenler, çalışanlarının daha fazla esneklik arzusunu ne kadar erken anlar ve buna uyum sağlarsa ve COVID-19'un bu konuda belirleyici faktörden ziyade bir katalizör olduğunu kabul ederse, toplum "yeni normale" o kadar hızlı ulaşacaktır.

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Daha Düz, Daha Çevik Organizasyonlar

Geleneksel organizasyon yapıları hiyerarşik ve katı olagelmıştır. Ancak liderler, işletmenin ekipleri hızla yeniden organize etmesine ve değişime yanıt vermesine olanak tanıyan daha düz, daha çevik yapılara duyulan ihtiyacı fark ettiğinden bu durum değişmekte. Özellikle serbest çalışanların ve uzaktan çalışanların çoğalmasına şahit olmaktayız. Bu, yukarıdan aşağıya bir piramit yapısından ziyade daha esnek ve daha düz örgütsel yapıların çağıdır.

Özgünlük

Günümüz tüketicileri, markalarla daha anlamlı bir bağlantı aramaktadır. Bu bağlantı ihtiyacı, kendi başına bir iş trendi olarak özgünlüğe yol açmaktadır. Özgünlük, insan bağlantılarını güçlendirmeye yardımcı olur- çünkü insanlar olarak markaların (ve iş liderlerinin) dürüstlük, güvenilirlik, empati, şefkat, alçakgönüllülük ve hatta belki biraz kırılganlık ve korku gibi önemli insan nitelikleri sergilediğini görmek isteriz. Markaların (ve liderlerin) sorunları önemsemesini ve sadece kâr elde etmekten fazlasını temsil etmesini istiyoruz.

Amaç Odaklı İş

Özgünlükle bağlantılı bu eğilim, kuruluşun sadece hissedarlara kâr sağlamakla kalmayıp, anlamlı bir amaca hizmet etmek için var olmasını sağlamakla ilgilidir. Amaç, organizasyonun neden var olduğunu tanımlar. Daha da önemlisi, güçlü bir amacın dönüşüm ya da daha iyi bir şey için çabalama vaadi vardır.

İşbirliği ve Entegrasyon

Dış kaynak kullanımı ile hemen hemen her şeyin elde edilebileceği bir zamanda yaşıyoruz. Küresel iş dünyası hiç bu kadar entegre olmamıştı. Ve bu iyi bir iş, çünkü temel iş zorluklarını aşmak için birlikte çalışma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Gerçekten de gelecekte, diğer kuruluşlarla gerçekten yakın ortaklıklar kurmadan başarılı olmak giderek daha zor hale gelecektir. Pratikte bu, daha fazla tedarik zinciri entegrasyonu, daha fazla veri entegrasyonu ve kuruluşlar arasında veri paylaşımı ve hatta rakipler arasında işbirliği anlamına gelir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Yeni Finansman Biçimleri

Şirketlerin finansman üretme yolları da değişiyor. İşletmeleri yatırımcılar ve bağışçılarla birleştirmek için yeni platformlar ve mekanizmalar ortaya çıktı- kitle fonlaması, ilk madeni para teklifleri (ICO'lar), tokenleştirme ve özel amaçlı satın alma şirketleri (SPAC'ler)... Bu yeni yöntemlerin çoğu, borçlanma ve ticaret gibi finansal hizmetlerin, halka açık bir merkezi olmayan blok zincir ağı aracılığıyla peer-to-peer bir ağda gerçekleştiği merkezi olmayan finans hareketi tarafından yönlendirilir.

Yeni Teknolojilerin Benimsenmesi

Endüstri 4.0 ve onu tanımlayan yeni teknolojilerin iş büyümesini, istihdam yaratmayı ve uzmanlık becerileri talebini teşvik etmesi şaşırtıcı değil.

Kullanıcılar ve kurumlar büyük veri analitiğini giderek daha fazla benimsemektedirler. Bu durum, karar süreçlerinde doğru bilgilenmeyi, daha akıllı ve daha isabetli yenilikler ve yatırımlar yapılmasını sağlayacaktır.

Küresel Mobil Trendler 2017 araştırmasına göre, dünya nüfusunun üçte ikisi mobil abonedir. Mobil iletişim artık tüm teknolojiler arasında en geniş erişime sahiptir. Bu bağlantılılık, gelişmekte olan ülkeler için eğitim ve sağlık hizmetlerine daha fazla erişim de dahil olmak üzere yaşamı iyileştiren hizmetlere yol açmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki mobil tüketicilik fırsatı da bir rol oynayacaktır.

Yapay zekâ, üretim, teknoloji, sağlık ve diğer sektörlerde verimliliği artırmak, üretkenliği artırmak ve daha iyi performans sağlamak için halihazırda kullanılıyor. Yöneticiler, işletmelerinin rekabet avantajı elde etmesine veya sürdürmesine yardımcı olması yönünde daha fazla talepte bulunmaktalar.

Şirketler, bulut bilişimi yatırımlarını artırmaktadırlar. Bu, işletmeleri daha çevik, iş birliğine dayalı, verimli ve ölçeklenebilir hale getirirken maliyetleri de düşürmektedir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

Gelişen Ekonomilerde Refah Artışı

Teknolojiye ve eğitime erişimin artırılması, gelişmekte olan ülkelerde daha büyük fırsatlar sağlayacak ve dolayısıyla orta sınıfın genişlemesine katkıda bulunacaktır. Üzerinde en büyük etkiye sahip olacağı öngörülen sektörler şöyle sıralanmaktadır: havacılık, seyahat ve turizm; kimya, ileri malzemeler ve biyoteknoloji, küresel sağlık ve sağlık hizmetleri.

Eğitime erişimin artması, kısmen teknoloji benimseme oranlarının yanı sıra orta sınıfın genişlemesinden kaynaklanmaktadır. Bu sosyo-ekonomik eğilimden en çok etkilenen sektörler havacılık, seyahat ve turizm; madencilik ve metaller, uzmanlık hizmetleri olarak öne çıkmaktadır.

Dünya Ekonomik Forumu'na göre, dünya günde 1,25 doların altında bir gelire yaşayan insan sayısını yarı yarıya azalttı ve küresel orta sınıf genişlemektedir. 2020 yılına kadar iki katına ve 2030 yılına kadar üç katına çıkabilir. Bunun, eğitim, teknoloji ve fırsatlara daha fazla erişim dahil olmak üzere kentleşme nedeniyle olduğu ileri sürülmektedir.

Pandeminin Gelişimi İzlenmeli

Covid19 vakaları azalmaya devam ederse, tedarik zinciri sorunları çözülebilecektir ve işgücü piyasasına katılım yeniden artacaktır. Bununla birlikte, kış mevsimindeki bir dalgalanma, ekonomideki bozulmaları uzatabilir. Koronavirüsün yeni tanımlanan omikron varyantı ve bunun daha kolay yayılıp yayılmayacağı veya geçmiş mutasyonlardan daha zararlı olup olmayacağı hakkında hala daha fazla şey öğrenmeyi bekliyoruz.